

CUVIOSUL
GHEORGHE ZĂVORĂȚUL
DIN ZADONSK

*Sfaturile unui rugător
pentru întreaga lume*

Traducere din limba rusă de
Adrian Tănăsescu-Vlas

editura
Σοφία

București

Nu e pe lume rău care să nu fie biruit de bine

Către P.I.A.

Orice s-ar întâmpla în viața de aici – strâmtoare, necaz sau lipsă –, toate li se lucrează spre bine celor ce Îl iubesc pe Dumnezeu, toate ne petrec spre Dumnezeu, toate ne îndrumă spre viața veșnică... *Iar cei ce-L caută pe Domnul nu se vor lipsi de tot binele.* Nu e pe lume rău care să nu fie biruit de bine... Bucurați-vă în Domnul! Hristos în mijlocul nostru!

Cuprins

Veșnica mântuire ori veșnica pierzare	7
Arma împotriva păcatului	9
Omul trupesc și omul duhovnicesc.....	11
Calea Împărăției și calea beznei.....	13
Către un frate, din scrisorile Sfântului Tihon din Zadonsk.....	15
Adu-ți aminte de cele mai de pe urmă!	16
Mântuirea prin răbdare.....	18
Sfaturi către un frate în Domnul	20
Aducerea-aminte de Pronie	23
Cugetarea după Dumnezeu și cugetarea trupească	24
Să nu părăsiți rugăciunea!	26
Calea spre Împărăția cerurilor	28
Cum ajungem la Dumnezeu.....	28
Calea mântuitoare și bogăția duhovnicească.....	29
Nu putem sluji și lui Dumnezeu, și lumii!	31
Legea firii și legea duhovnicească.....	33
Omul trupesc și omul duhovnicesc.....	35
Simțămintele și chibzuința	36
Cum să cheltuim timpul cu folos.....	37
Să părăsim tot ce nu zidește sufletul.....	41

Domnul ne cheamă la odihnă	43
Calea lui Dumnezeu este crucea de zi cu zi.....	45
Pronia lui Dumnezeu și răbdarea necazurilor....	47
Dumnezeu are grijă de mântuirea noastră.....	48
Zidirea inimii întru înnoirea duhului.....	48
Să luăm aminte la propria mântuire.....	51
Despre lupta creștinului.....	52
Să răbdăm pentru Hristos.....	53
Domnul ne odihnește în chip nevăzut.....	54
Nu ne putem împărți sufletul.....	55
Să ne cercetăm faptele, cuvintele și gândurile....	56
Hristos – soarele nostru.....	56
Să cunoaștem puterea lui Dumnezeu.....	57
Porunca Domnului e lumină.....	58
Desfătarea duhovnicească.....	59
Biruirea toate greutățile prin răbdare.....	60
Mântuirea înseamnă înțelepciune.....	61
Leapădă-te de tine însuși!.....	62
Să ne pregătim de ieșirea în veșnicie.....	62
Împărtășirea este viața noastră.....	63
Întoarcerea în patria cerească.....	64
Fiecare om are crucea sa.....	65
Prin bunătate se biruie răutatea.....	67
Singurul lucru de trebuință.....	67
În necazuri trebuie să ne rugăm.....	68
Să nu urmăm nestatorniciei lumii.....	69
Să stăm cu mintea și cu inima în ceruri.....	71

Cunoașterea cea adevărată.....	72
Cum să ne mântuim în veacul cel de acum.....	74
Anul Nou al vieții duhovnicești.....	77
Retragerea din deșarta zarvă omenească.....	78
Iubește-i pe toți și fugi de toți.....	80
Lumina sufletului.....	84
Omul înțelept caută pacea lui Dumnezeu.....	85
Să fim întotdeauna prevăzători.....	86
Să nu mergem pe căi străine.....	89
Zidul răbdării.....	90
Răbdarea până la sfârșit.....	91
În necazuri să ne bucurăm.....	91
Milostivirea lui Dumnezeu.....	93
Citirea vieților sfinților.....	93
Înșelarea acestei lumi.....	94
În inimile simple odihnește Dumnezeu.....	95
Fericirea adevărată.....	98
Fapta bună, vorba bună și gândul bun.....	99
Ce împiedică împlinirea poruncilor.....	100
Cunoașterea neputințelor noastre.....	101
Să disprețuim tot ce ne trage înapoi.....	106
Totul e cu putință în Domnul.....	107
Din orice lucru să tragem învățătură.....	108
Să fugim de gândul viclean.....	110
Pronia lucrează spre întoarcerea păcătoșilor....	111
Să nu ne lăsăm robiți de lumea cea stricăcioasă..	112
Prietenul tău e conștiința ta.....	113

Să ne ținem de predania lui Hristos	115
Domnul nu cere de la noi ce nu putem face.	116
Deșertăciunea grijii lumești	117
Inimă curată și duh drept	118
Ce caută omul, la aceea se și gândește	118
Nimic nu-i mai de preț ca timpul	120
Părăsește drumurile visărilor	121
Osteniți-vă pentru Domnul	121
Cuvântul lui Dumnezeu alungă întunericul	125
Nu putem plăcea și lui Dumnezeu, și lumii	127
Desfătarea vremelnică și cea veșnică	130
Calea mântuirii e una singură	131
Binele este a ne lipi de Domnul	132
Liniștea sufletului.	133
Spre ce se întoarce sufletul, în aceea și rămâne	134
Știința noastră este smerenia lui Hristos	134
Să ne purtăm crucea până la capăt	135
Nevoia de rugăciune	138
Patria creștinilor adevărați este în ceruri	139
Dați-vă inima lui Dumnezeu	140
Mântuirea mea stă în judecățile Domnului	141
Să ne cercetăm pe noi înșine fără încetare	142
Frica de Dumnezeu e începutul luminării	143
Toate le putem în Domnul	145
Să ne fie zid de apărare frica de Dumnezeu.	146
Cufundați-vă mintea în cugetarea la cuvântul lui Dumnezeu	148

Să căutăm înlăuntru, nu în afară	149
Grăirea deșartă strică bogăția cerească.	150
Să nu ne lipim de lucrurile vremelnice	150
Mântuirea noastră e Hristos	151
Despre voia noastră	153
Înmulțirea veseliei sufletului	154
Tainele pe care lumea nu le pricepe	155
Aici sunt lucruri vremelnice.	156
Viața fecioarei creștine	157
Să nu vă descurajați.	160
Privegheați, vă rugați, fiți gata.	161
Cuvântul lui Dumnezeu este mângâiere	161
Mântuiți-vă prin credință și dragoste.	163
Sfântul Tihon din Zadonsk întărește sufletul	164
Purtarea de grijă dumnezeiască	165
În lume totul este nestatornic	167
Calea cea strâmtorată duce la odihna cea veșnică	169
Nu e pe lume rău care să nu fie biruit de bine.	170

Veșnica mântuire ori veșnica pierzare

Către Episcopul Epifanie al Voronejului

Înaltpreacuvioșia Voastră! Preacinstite Părinte!

Două căi stau înaintea omului: ori veșnica mântuire, ori veșnica pierzare! Răsplătirea se va face *fiecărui după faptele lui* (Ps. 61, 11), și de fiecare este ascuns ceasul morții sale, ca să fie gata întotdeauna. Din aceasta, oricine voiește, văzând atâtea primejdii pentru viața sa și temându-se de pierzania veșnică, își alege calea mântuirii; sfătuindu-se cu cei încercați, care străbat cu grijă această viață vremelnică și sunt mărturisiți de mulți ca bărbați cu adevărat de Dumnezeu insuflați, se hotărăște deja, cu împreună-lucrarea voii dumnezeiești și Proniei dumnezeiești, să ia asupra sa nevoițe după putere și se încredințează pe de-a-ntregul, fără întoarcere, întru numele Dumnezeului și Domnului nostru Iisus Hristos, cu credință, nădejde și dragoste. Totodată, adâncește în aducerea sa aminte și cuvântul apostolesc privitor la asta: *ca să nu se laude tot trupul înaintea lui Dumnezeu!* (Rom. 3, 20), precum și altul, rostit prin Prorocul și Împăratul David: *Domnul este luminarea mea și Mântuitorul meu* (Ps. 26, 1). După aceea, recunoscându-se mai păcătos decât toți și vrednic de toată munca, de tot surghiunul

și toată lipsa, și, ca un scârbavnic și preanevrednic nu numai a vedea această lume și a se îndulci cu această priveliște, ci chiar și de a fi în tovărășia fraților, se însingurează și plânge până la mormânt păcatele sale, întotdeauna avându-le în amintire – și așa petrece cu neschimbată nădejde în dragostea și în mila dumnezeiască.

Iar a pricepe ce este viața noastră în această lume și a rămâne fără păs e o rătăcire! A nădăjdui în Sângele, vărsat pentru noi, al Domnului Pătimitor și a nu fugi de prilejurile spre smin-teală și spre păcat este o nepăsare îngrozitoare...

A dori să fii sfânt și să trăiești în cucernicie e datoria fiecărui om, fiindcă păcătoșii nu-s fericiți! Dacă nu se căiesc la vreme și nu își plâng după cuviință păcatele, vor fi chinuiți în veci. Se cuvine să ne supunem mai degrabă Domnului decât oamenilor (v. Fapte 5, 29), căci cine se va înălța va fi smerit, celor mândri Dumnezeu stându-le împotriva (v. Iac. 4, 6). Iar a se depărta de păcate și de prilejurile cele spre păcat, ca să n-audă vorbe necuviincioase și să nu vadă înșelări, ține de voia fiecăruia, după cum scrie Dascălul lumii: „Unde este voință, nu este nici o piedică.”

Acestea fiind spuse, cu numele lui Iisus Hristos rog pe Înaltpreacuvioșia Voastră să se roage pentru mine ca să mă întăresc în sfântă voia lui Dumnezeu, ca Preamilostivul și Atotputernicul Dumnezeu să mă curățească pe mine, spurcatul, să îmi ierte păcatele și să mă învrednicească pe mine,

nevrednicul, a fi întotdeauna, fără schimbare și pe vecie biserică a lui Dumnezeu! Iertați-mă!

Gheorghe cel nevrednic a mai fi numit, ca unul ce e scârbavnic.

Arma împotriva păcatului

Către părintele arhimandrit Ilarion

...Câte grații, toate întru slava lui Dumnezeu să le grațiți. Ce mijloc dinafară apropiat de cuvântul launtric ne-a fost dat prin condeiul acesta, cu care scriu cuvânt ce iese din inimă și i-l trimit fără fățarnicie altuia, fără ca vreo depărtare să împiedice împreună-vorbirea cea de la inimă la inimă despre faptele și cugetările cele bune, despre cum pot fi îndreptate toate, pe cât se poate, spre mai bine și cum pot fi duse la bun sfârșit, cu mila lui Dumnezeu, lucrurile începute. Pentru acesta este trebuință de înțelepciune, iar *începutul înțelepciunii este frica de Domnul* (Parimii 1, 7). *Temeți-vă de Domnul, toți sfinții Lui* (Ps. 33, 9).

Ni s-a mai vestit și aceasta: Înțelepciunea lui Dumnezeu nu rămâne în trupul supus păcatului – și iată că s-a descoperit războiul cel cu noi înșine. Aici este nevoie de o armă cu care intramându-ne să ne putem slobozi de supunerea cea trupească față de păcat. Păcatul este fărădelege, prin urmare avem nevoie de mijloace legiuite, ca

de o cetate întărită, împotriva patimilor ce se oștesc asupra sufletului. Când întrebuințăm mijloacele acestea, în trup, întrucât se supune duhului celui drept, rămâne Înțelepciunea lui Dumnezeu, care povățuiește și înțelepțește la tot lucrul bun; aceasta îl face neatins de toate cursele diavolești pe cel care o ascultă, și cel ce umblă cu ea prin mijlocul a multe curse se izbăvește deja de vânarea lor, cu smerită cugetare fiind îndrumat de har de la cele pământești la cele cerești.

Mare e osteneala care o așteaptă pe Preacuvioșia Voastră în îndeletnicirile cele spre slava lui Dumnezeu – dar pentru dumneavoastră și noaptea se încheie prin luminare, numai să ajungeți la sfârșitul cel bun al ostenelilor dumneavoastră și atunci să vă înfățișați Domnului, Care pe toți cei osteniți și împovărați îi va odihni veșnic acolo unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit. Iar acum, cât suntem aici, prin Sfântul proroc și împărat David Duhul Sfânt ne îndeamnă neîncetat: *lucrați Domnului cu veselie* (Ps. 99, 1), ca să nu înceapă trândăvirea și să nu se întunece inima care Îl caută pe Domnul; *lucrați Domnului cu veselie*. Însăși aducerea- aminte de Dumnezeu este deja pentru inimă veselie. *Adusu-mi-am aminte de Dumnezeu, și m-am veselit*, vestește despre sine Psalmistul (Ps. 76, 3), iar dumneavoastră aveți demult întipărit în amintire faptul că *celor ce Îl iubesc pe Dumnezeu toate* – și cele dulci, și cele amare – li

se lucrează spre bine (Rom. 8, 28) și că nu este lucru care să nu fie spre binele celor ce Îl iubesc pe Dumnezeu mai mult decât orice!

Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

Întotdeauna slabul, păcătosul și netrebnicul rob Gheorghe.

Omul trupesc și omul duhovnicesc

Către părintele Iosif

Bucurați-vă și dumneavoastră în Domnul Iisus Hristos, preacinstite părinte Iosif!

Mulțumindu-vă pentru heretisire, vă scriu următorul cuvânt, crezând lui Dumnezeu: dacă nu veți fi ca niște prunci, nu veți intra întru Împărăția lui Dumnezeu (v. Mt. 18, 3). Fericiți cei ce se tem de Domnul!

Sfântul Ioan Gură de Aur rostește la bună vreme cuvânt asupra tuturor păstorilor care nu iau aminte la sine și nu pasc turma încredințată lor: „Dintre unii ca aceștia nu cred că este vreun preot care să se mântuiască, ci mulți sunt cei ce pier.” Această spusă a lui Gură de Aur se întinde asupra oricărui creștin, din orice tagmă, ce nu se îngrijește de mântuirea sa.

Oare nu Domnul te-a ales, preote al lui Dumnezeu, ca să-I slujești fără abatere? Iar mângâiere, și odihnă, și mare plată i-au fost făgăduite slujito-

rului lui Dumnezeu nu aici, ci dincolo, unde este negrăita sărbătoare a celor ce prăznuiesc și bucuria cea nesfârșită, pe când aici și cei neputincioși au de dus multe osteneți și de pățimit pentru numele lui Hristos și pentru mântuirea multora. Nu cu semeață cugetare și cu nădăjduire în sine se împlinesc poruncile Domnului, ci de către cei smerit cugetători, care se defaimă pe sineși ascultând cu osârdie cuvântul lui Dumnezeu.

Omul se numește (și e) trupesc nu fiindcă poartă trup și îndură patimi, ci fiindcă cele trupești și pământești cugetă și întru patimile sale binevoiește – iar cine cugetă altminteri este dat în vileag în chip vădit ca mincinos de învățătura lui Hristos.

De ce omul renăscut duhovnicește prin Sfântul Botez întru numele Sfintei Treimi se întoarce cu cugetul său la cele de mai înainte, ca și cum n-ar fi fost renăscut? Aceasta i-o insuflă vrăjmașul cel viclean, ca să răpească sufletul prin smerenia cea mincinoasă și să-l piardă cu necredința.

Întrarmați-vă cu sabia cea de amândouă părțile ascuțită a cuvântului lui Dumnezeu, precinstite părinte Iosif!

Cel care cere sfintele dumnezevoastră rugăciuni, netrebnicul rob Gheorghe, mult greșitul.

P.S. V-ați înșelat fără doar și poate în adresare: acum vedeți că nu sunt doar greșit (păcătos), ci mult greșit. Voiesc să vă împărtășesc cuvânt, cu plăcere, și despre aceasta: trebuie să ne

amintim de Cel ce ridică păcatele lumii și l-a îndreptătit pe vameșul care s-a smerit. Iar cine se crede fără de păcat, mincinos este, dar cel care-l numește păcătos pe altul judecător este: or, judecata nu e încredințată celor ce sunt ei înșiși sub judecată. Luați seama la primejdie; Apostolul ne îndeamnă să cugetăm duhovnicește și să umblăm cu credință, iar nu trupește și privind așa cum ne îndeamnă înșelarea acestei lumi.

Nici un gând nu trebuie primit fără cercetare și fără dreapta socotință cea sănătoasă. Domnul să vă întărească spre mântuirea turmei care paște în pășunea Lui!

Cu smerenie mă plec, părinte: iertați-l pe Gheorghe cel în tot chipul și în toate mult greșit. Domnul să vă arate mila Sa!

Calea Împărăției și calea beznei

Către preotul Vasilie Korolevețkii

Hristos a înviat! Fii sănătos, iubite frate în Domnul! Cauți să auzi ceva spre folosul sufletului tău de la mine, păcătosul. Cei ce caută cu credință și cu răbdare află: *căutați, și veți afla*, spune Domnul; *bateți, și se va deschide vouă; cereți, și se va da vouă* (Lc. 11, 9).

Doamne, luminează întunericul meu, ca să vestesc fratelui meu, întru lumina Ta, cele de folos!

Fie ție după credința ta, iubite frate! Întotdeauna stau în fața noastră două căi veșnice: prima duce pe tărâmul locuitorilor Raiului, care împărătesc în Domnul; cea de-a doua duce pe tărâmul beznei de nepătruns, unde sunt muncile nesfârșite și arsura nesuferită a focului gheenei.

Calea dintâi este strâmtă și mult necăjită; pe ea merg oamenii care fac placul lui Dumnezeu, care sunt prizoniți de lume, care s-au urât pe ei înșiși, care urmează în pătimiri lui Iisus Hristos și rabdă până la capăt tot felul de năpaste de la diavol și de la oamenii cei răi.

Pe a doua cale merg oamenii care iubesc lumea și tot ce cinstește și iubește ea: aceștia nu vor să rabde nimic, trăiesc după cugetele lor, după poftele lor, și caută să aibă largime în toate plăcerile; poruncile lui Hristos nu le împlinesc și în toate urmează socotinței lor, în închipuiri îngâmfate și în trufie. Acești potrivnici ai blândeței și ai smereniei sunt supuși cu voia lor tărâmului satanicesc și, stăpâniți de duhul diavolesc, nu-și simt păcatele și nu se gândesc că vor fi chinuiți în veci, fiindcă nu iau aminte la cuvântul lui Dumnezeu, care este nestrămutat: cum s-a zis, așa o să fie. S-a zis: *voi răsplăți fiecăruia după faptele lui* (Ps. 61, 11), și negreșit se va răsplăti. Iată, iubitul meu frate, ce ni se propune mie și ție și tuturor: „Mântu-iți-vă!” Roagă-te și pentru mine, ca să fim împreună în Împărăția lui Dumnezeu și să slăvim Preasfânta Treime, pe Unul Dumnezeu, în veci.

Gheorghe, păcătosul ce se căiește.

*Către un frate, din scrisorile
 Sfântului Tihon din Zadonsk*

La întrebarea: „Unde este mai îndemânos să trăiesc pentru mântuire?” îți răspund, cinstite în Hristos frate, cu vorbele Preasfințitului Tihon!

„Îmi ceri răspuns despre un lucru al cărui sfârșit e necunoscut. Eu, socotind neputința omenească și cursele dracilor, care adesea sub înfățișarea binelui ne îmbie cu cele rele, ca și cu o otravă cu gust de miere, nu pot să îți dau sfat despre lucruri necunoscute, ca nu cumva pe urmă și ție să ți se întâmple vreo potrivnicie, și eu să mă întristez din această pricină. Mai bine să prevezi totul dinainte și să taci decât să dai sfat și pe urmă să-ți pară rău.

În casa părinților tăi ar fi cu primejdie, pentru pricina știută, pe când în orice mănăstire tu, om cu frică de Dumnezeu, care cauți mântuirea, te gândești întotdeauna la munca cea veșnică și la viața cea viitoare și iei aminte la sineți întru tăcere, te vei afla neprimejduit – și știi că mai bine este ca cel ce vrea să se mântuiască să se depărteze de părinți și de rudenii. Un singur lucru să știi: că nu puțină plictiseală vei avea în mănăstire când vei pleca din lume departe. Drept aceea, va trebui să rabzi și să-ți calci pe inimă. Iar de sa-